

Politik Psikoloji Üzerine Kısa Bir Bakış

İçeriği Yazan: [yafes ibni NUH](#) [1] Zaman: Paz, 03/03/2013 - 01:58

Yazar: Koray Canses

Yazının Yazıldığı Tarih: 3 Mart 2013

Kitlelerin karmaşık algısal ve bilişsel durumlarının anlamlandırılma işinin geçmişi **Freud**'a kadar götürülebilir. Politik manada toplumu psikolojik bir okumaya tabi tutarlarsa **Erich Fromm**, **Gustave LeBon** gibi ustalardır. Şu an dünya genelinde bu alanda yapılan çalışmalar hakkında genel bir fikre sahip olmasam da ülkemizde bu konu üzerinde çalışan en duayen isimse **Vamık Volkan**'dır.

Politik psikolojiyi en kaba tabirle; kitlelerin "**kitle**" olma durumu içerisindeki hallerinin ve davranışlarının arka planını **işsel** bir bakışla analize tabi tutmak olarak kavrayabiliriz. Bu salt toplum olma durumu değil insanın insan olma durumu ile ilgili de bir durumdur. Zira insan ile insanın içinde yaşadığı toplumu mekanik bir bakışla ayırmak mümkün değildir.

Politik psikoloji çalışmaları yaparken toplum içindeki başat insan tipolojileri ve bunları yaratan koşullarla arasındaki bağ hakkında fikir edinilmeye çalışılır. Örneğin 1980 sonrası Türk insanın bilişsel ve algısal durumu o an içinde yaşanıldığı vakit pekala normal gelebilir. Fakat bu psikolojik bir bakışla incelendiğinde karşımıza "**Otoriteriyen Kişilik**" diye formüle edilmiş bir tipoloji çıkar. Salt 80 sonrası değil, İkinci Dünya Savaşı öncesi Alman toplumunun içinde bulunduğu halet-i ruhuya de buna örnektir.

Anlatmaya çalıştığımız şey, bir ülke toplumunun hal ve hareketlerini anlamlandırmamız için politik psikoloji bakışına ihtiyacımız olduğudur. Bu yolda sağlıklı çıkarımlar, o ülkenin sorunlarını çözmede de sağlıklı cevaplar karşılayacaktır.

Bu girizgahtan sonra günümüz Türkiye'sine dair iki çift laf etmemiz gerekirse eğer 12 Eylül sonrası depolitize olan Türk halkı artık gittikçe politize olmaktadır. Bazı kesimlerin halkın geneli için sarfettiği "**koyun sürüsü**", "**cahil cühela takımı**" gibi tabirler artık bu sözleri sarfedenleri dışlar hale getirmiştir. Zira bu tepeden bakış hiç birşeye cevap vermeyen kolayına kaçan bir kaçıştır. AKP iktidarının var olma sebebini bu tip basit kaçışlarla açıklamak toplumun geçirdiği dönüşümleri ıskalamaktır. Zira AKP iktidarı bir sonuçtur. Değişen toplum ve o toplumun algısının karşılığına denk gelmektedir. AKP'yi başarılı kılan ekonomik, siyasal, ideolojik etmenlerden ziyade toplumun algısal değişimine karşılık verebilmesidir.

Yine de Türk toplumunun politize olma durumunun sağlıklı olduğu söylenemez. Zira kolektif bilinçler çok kolay speküle edilmektedir. Bu da halen daha bir geçiş sürecinde olduğumuzu göstermektedir. Yöneten-yönetilen ilişkileri ve bu bağlamda hegemonik ilişkiler radikal bir değişiklik geçirmemiştir. Yönetim kültürü ve başkaldırı kültürü halen daha vasat bir haldedir. Bu aynı zamanda demokrasi kültürümüzün vasatlığı anlamına gelmektedir.

Bilinçlerin aydınlanması, hegemonik ilişkilerin kırılması ve gerçek manasıyla bir radikal demokrasinin yeşermesi gibi kademeli olarak gerçekleşecek "ideal toplum düzeni"ne varmak sürekli devinim geçiren bir çok yolu içinde barındırır. 1970'lerde "can çekişen

kapitalizm" algısını taşıyan romantik devrimci kitlelerin yerini bugün kapitalizmin midesinde bir hava deliği bulmaya çalışan çaresiz ve köle insanlar almıştır.

Varmaya çalıştığımız nokta şudur ki; güncel meseleler (örneğin şu anki gündemde terör sorunu) mekanik bir toplum ve yönetim algısı ile çözülemez. Toplum içindeki birey "şu terör sorununu birisi de çözsün" diyeceği yerde çözüm için gereken birisinin kendisi olduğunu içselleştirmesi kilit noktadır. Zira devlet dediğimiz kurgu mekanik bir kurum değil tek tek bireylerin kültürel özelliklerinden vücut bulan bir kurumdur. O toplumun kültürü o çözüm için gerekli manevraları yapıp herşeyi başkasına havale etmezse sağlıklı bir çözüm gerçekleşir ancak.

En nihayetinde insanın özgürleşmesi ve ideal bir toplum içerisinde "insanca" yaşaması için bilişsel olarak kendi kafasında devrim yapması gerekiyor. Bunun da yolu otoriteyi ve sistemin sürekliliğini sağlayacak enstrümanları içselleştirmek yerine devrim düşüncesini içselleştirmek. Bu kolay bir şey değil. Ve bu yolda aydınlara büyük ödev düşmekte.

iletisim@PolitikaDergisi.com

Yorumlar

- [Bilim/Kuramsal](#) [2]

Kaynak URL (02/05/2024 - 16:39 tarihinde yazdırıldı):

<https://www.politikadergisi.com/okur-makale/politik-psikoloji-uzerine-kisa-bir-bakis>

Bağlantılar:

[1] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/yafes-ibni-nuh>

[2] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/bilimkuramsal>